

Stanovisko Českého telekomunikačního klastru o.s.

v rámci veřejné konzultace k dokumentu

„Vyhlášení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 800 MHz, 1800 MHz a 2600 MHz“

Dne 20. 3. 2012 vyzval ČTÚ k uplatnění připomínek k návrhu výše uvedeného textu v rámci veřejné konzultace. Český telekomunikační klaster o.s. uplatňuje k textu následující připomínky a stanoviska :

1. Návrh úpravy :

Navrhujeme **spojit posuzování limitu** pro podávání nabídek pro kmitočty z párové části **pásma 800 MHz dohromady s pásmem 900 MHz**. Maximální limit navrhujeme tak, aby objem spektra získaný v pásmu 800 MHz v souhrnu s již drženým objemem spektra v pásmu 900 MHz nepřekročil 2x20 MHz.

Zdůvodnění :

V poslední době vrcholní představitelé státu deklarují, že hlavní prioritou výběrového řízení je vstup alespoň jednoho dalšího operátora na trh. Důraz na tento cíl je mnohem silnější než byl dříve. Nyní navržené podmínky umožňují vstup operátora, který získá přiděly v pásmech 1800 MHz a 2600 MHz a vybuduje síť bez celoplošného pokrytí. Je však velmi nepravděpodobné, že by se do výběrového řízení při současném znění jeho podmínek hlásil operátor se zájmem o pásmo 800 MHz. Důvodem je skutečnost, že by podle současného znění podmínek výběrového řízení byl vystaven v aukci přímé dražební soutěži ze strany současných operátorů. Současní operátoři mají logický zájem na tom, aby nový operátor na trh nevstoupil a hodnota bariéry vstupu nového hráče na trh je pro současné operátory odborníky odhadována na desítky miliard korun. (Např. za poslední 3 známé roky tj. 2008-2010 dosáhli mobilní operátoři dohromady čistý zisk z mobilního sektoru 59,5 miliardy Kč a mobilní operátoři mají zájem na pokračování tohoto trendu.) Celoplošné pokrytí s poskytovanými službami je přitom nezbytnou podmínkou schopnosti efektivně konkurovat. Vznik 4. celoplošné sítě přitom je z pohledu rozvoje hospodářské soutěže mnohem lepší variantou než vstup nového operátora s omezenou sítí a možností národního roamingu.

Současní operátoři disponují značnými přiděly jak pro univerzální pokrytí (900 MHz) tak pro kapacitní pokrytí (2,1 GHz), jak dokumentuje tabulka. Pokud má být skutečným cílem podpora hospodářské soutěže, je nutné vytvořit podmínky pro nového hráče k získání přidělu v pásmu 800 MHz. Takové podmínky však zajistí jedině stanovení spectrum cap pro pásma 800 MHz a 900 MHz dohromady.

Uvádíme souhrn kmitočtových přidělů současných operátorů v pásmech vhodných pro mobilní služby s technologií LTE :

Operátor	900 MHz	1,8 GHz	2 GHz TDD	2,1 GHz FDD
T-Mobile	12,4 MHz	18 MHz	5 MHz	20 MHz
Telefónica	12,4 MHz	14 MHz	5 MHz	20 MHz
Vodafone	10 MHz	18 MHz	5 MHz	20 MHz

2. Návrh úpravy :

Navrhujeme **stanovit cenové podmínky národního roamingu** ještě před konáním aukce, tj. nejpozději do konce října 2012.

Zdůvodnění :

V bodě 5.7.1 je částečně popsáno, jakým způsobem má být stanovena cena za umožnění přístupu k síti vybudované s využitím kmitočtů v pásmu 800 MHz pro Oprávněné zájemce. Tento popis je však neurčitý a neumožňuje případným novým zájemcům o vstup do aukce sestavit hodnověrný podnikatelský záměr. Nejistota a rizika plynoucí z neznalosti takto zásadní informace odrazují případné zájemce z účasti ve výběrovém řízení. Považujeme za nutné, aby regulátor ještě před konáním aukce stanovil co nejpřesněji poplatky za roaming tak, aby Žadatelé z řad nových účastníků trhu mohli vstupovat do aukce se znalostí všech závažných skutečností ovlivňujících jejich případné budoucí podnikání. Jako termín pro stanovení poplatků za roaming navrhujeme nejpozději 1 měsíc před konáním aukce.

3. Návrh úpravy :

Navrhujeme **ověřovat regulátorem kapacitní důvody**, z jejichž důvodu by mohl být národní roaming geograficky omezen.

Zdůvodnění :

V bodě 5.7.1 je uvedena možnost geografického omezení národního roamingu z kapacitních důvodů. Aby se předešlo spekulativnímu chování a případným sporům, navrhujeme, aby takovéto geografické omezení vždy předem posoudil a schválil regulátor.

4. Návrh úpravy :

Navrhujeme **prodloužit povinnost Závazku národního roamingu** uvedeného v bodě 5.7.1. na celou dobu kmitočtového přidělu, tj. do 31. března 2028.

Zdůvodnění :

Pro schopnost efektivně konkurovat je nezbytné poskytovat služby na celém území republiky. Celoplošné poskytování služeb není technicky a fyzikálně možné bez přístupu k síti vybudované na frekvencích nižších než 1 GHz. Tuto problematiku řeší povinný národní roaming, který umožní být konkurenceschopný i operátorům bez základní celoplošné sítě na frekvencích pod 1 GHz. Národní roaming na síti v pásmu 800 MHz však nemůže být dočasným opatřením, protože případné odepření přístupu k celoplošné síti by pro Oprávněné zájemce znamenala konec jejich konkurenceschopnosti a rychlé vytlačení z trhu.

Aby výběrové řízení splnilo jeden ze svých hlavních cílů tj. podpořit efektivní a **udržitelnou** hospodářskou soutěž, musí zajistit trvalý přístup těm operátorům, kteří nedisponují kmitočtovým přidělem v pásmech nižších než 1 GHz, k síti využívající kmitočty v pásmu 800 Mhz.

5. Návrh úpravy :

Navrhujeme **upravit rozdělení bloků v pásmu 1800 MHz** tak, aby blok B1 měl velikost nejméně 15,4 MHz. Alternativně navrhujeme zrušit aukční blok B2 a o jeho frekvenční obsah navýšit blok B1.

Zdůvodnění :

V pásmu 1800 MHz mají nyní přiděly současní operátoři, kteří je využívají pro službu GSM. K bloku B1 nyní zhora přiléhá už provozovaná síť GSM a podle současného rozdělení aukčních bloků by zdola přiléhala část bloku B2. Pokud by blok B2 získal jiný operátor (než blok B1) a spustil v jeho části sousedící s blokem B1 službu GSM, sousedil by blok B1 (pravděpodobně s technologií LTE) z obou stran se sítěmi GSM.

V případě rušení mezi technologiemi LTE a GSM má přednost vždy systém GSM a případné opatření jdou na vrub sítě LTE. Pro koexistenci sítí GSM a LTE je nařízen odstup nejméně 200 kHz mezi hranou kanálu LTE a nosným kmitočtem GSM. Vzhledem k závažnosti rušení mezi oběma typy sítí je často doporučován tento odstup 300 kHz. (viz. např. *CEPT Report 40, Report from CEPT to the European Commission in response to Task 2 of the Mandate to CEPT on the 900/1800 MHz bands, "Compatibility study for LTE and WiMAX operating within the bands 880-915 MHz / 925-960 MHz and 1710-1785 MHz / 1805-1880 MHz (900/1800 MHz bands)" ze dne 12. 11. 2010*) Ohraničení zhora i zdola sítěmi GSM by vedlo k tomu, že Žadatel, který získá blok B1, by z něj mohl po dobu sousedství s GSM sítěmi využívat pouze 2x14,6 MHz, protože by musel dodržovat frekvenční odstup zhora i zdola bloku. Takovouto šířku pásma však technologie LTE využívat neumí a Žadatel, který by získal blok B1, by mohl spustit LTE síť pouze s využitím 10 MHz šířky pásma. To by vedlo k významnému oslabení obchodního potenciálu pro nového tržního hráče. Současně by to znamenalo, že zbylých 2x5 MHz z bloku B1 by zůstalo dlouhodobě (do ukončení provozu sousedních GSM sítí) nevyužitých, což by znamenalo neefektivní nakládání se spektrem.

Náš alternativní návrh směřující k převedení obsahu bloku B2 do bloku B1 vychází z možnosti výstavby vlastní sítě s technologií GSM pro úspěšného držitele tohoto spojeného bloku. Při použití odstupu od GSM sítí by v takovém případě mohl nový operátor využít dva kanály každý o šířce 200 kHz pro službu GSM. I takto omezená síť by vytvořila předpoklady pro další rozvoj konkurence v segmentu služeb GSM.

6. Návrh úpravy :

Navrhujeme **spojit posuzování limitu** pro podávání nabídek pro kmitočty z párové části **pásma 2600 MHz dohromady s pásmem 2100 MHz**. Maximální limit navrhujeme tak, aby objem spektra získaný v pásmu 2600 MHz v souhrnu s již drženým objemem spektra v pásmu 2100 MHz nepřekročil 2x35 MHz.

Zdůvodnění :

Společné posuzování obou pásem je smysluplné, protože obě pásma mají podobné fyzikální vlastnosti a obě slouží zejména pro kapacitní pokrytí a potřeby. Současní operátoři mají každý v pásmu 2100 MHz přiděleno 20 MHz a tyto přiděly využívají z 50 i méně procent. Není tedy odůvodnitelné umožnit současným operátorům získat další velké objemy spektra, když současné přiděly pro stejnou službu plně nevyužívají ani po mnoha letech od data frekvenčního přidělu.

Ještě jednou uvádíme tabulku se souhrnem kmitočtových přidělů současných operátorů v pásmech vhodných pro mobilní služby s technologií LTE. Pokud má nový operátor (či noví operátoři) být schopen efektivně a trvale konkurovat stávajícím operátorům, nesmí být hned od počátku v soutěži diskvalifikován tím, že jeho konkurenti budou mít k dispozici významně větší objemy relevantního spektra.

Operátor	900 MHz	1,8 GHz	2 GHz TDD	2,1 GHz FDD
T-Mobile	12,4 MHz	18 MHz	5 MHz	20 MHz
Telefónica	12,4 MHz	14 MHz	5 MHz	20 MHz
Vodafone	10 MHz	18 MHz	5 MHz	20 MHz

7. Návrh úpravy :

Navrhujeme, aby se **rozvojová kritéria pro pásmo 2600 MHz nevztahovala na případného držitele bloku B1.**

Zdůvodnění :

Pásmo 1800 MHz a 2600 MHz jsou si podobná svými vlastnostmi a obě jsou určena pro tzv. kapacitní pokrytí. Držitel bloku B1 bude mít již stanovená rozvojová kritéria pro využívání kmitočtů z tohoto bloku. Považujeme za nadbytečné ukládat mu navíc rozvojová kritéria pro podobný tzn. kapacitní kmitočtový přiděl. Pro držitele bloku B1, který by se stal současně držitelem bloků C, by dodržení rozvojového kritéria mohlo vést k uměle vyvolanému budování překryvné sítě k již vybudované síti v pásmu 1800 MHz. Držitel bloku B1 bude bloky C potřebovat k navýšení kapacity své sítě, je však obtížné odhadnout dobu, kdy k tomu bude nucen poptávkou ze strany svých zákazníků.

8. Návrh úpravy :

Navrhujeme, aby **Žadatel**, kterému bude pokrytí území prostřednictvím sítě na pásmu 2100 MHz započteno do splnění rozvojových kritérií podle bodu 5.3.1, **měl povinnost služby na síti 2100 MHz zahrnout do velkoobchodní nabídky.**

Zdůvodnění :

Smyslem analogického ustanovení o národním roamingu na pásmu 2100 MHz je umožnit Zájemci o národní roaming co nejrychlejší spuštění jeho komerčních a konkurenceschopných služeb. Také náš návrh sleduje podobný záměr, tj. umožnit virtuálním operátorům co nejrychlejší spuštění svých služeb. Dosavadní úprava o velkoobchodní nabídce předpokládá povinnost nabídky pouze na frekvencích nově získaných v aukci. Síť pracující na těchto frekvencích však budou mít relevantní pokrytí někdy v polovině roku 2015. Aplikace našeho návrhu by umožnila spuštění služeb virtuálních operátorů nejméně o rok dříve.

9. Návrh úpravy :

Navrhujeme **rozložení úhrady ceny** za udělení práv k využívání radiových kmitočtů pro ty úspěšné Žadatele, kteří před vstupem do výběrového řízení nebyli držiteli přidělu radiových kmitočtů v pásmu 900 MHz. Splátkový kalendář navrhujeme následovně : 30% ceny za udělení práv ve lhůtě dle kapitoly 8 a zbylou část ceny pak v 10 pravidelných ročních splátkách.

Zdůvodnění :

Možnost splátek navrhujeme jen pro nové, na trhu nyní neexistující, operátory. Současní mobilní operátoři měli v uplynulých letech velmi vysoké zisky, které mohou použít na okamžitou úhradu aukční ceny za udělení práv k využívání radiových kmitočtů. (Za poslední 3 známé roky tj. 2008-2010 dosáhli mobilní operátoři dohromady čistý zisk z mobilního sektoru 59,5 miliardy Kč.) Naproti tomu případný nový operátor bude nucen úhradu ceny za udělení práv zahrnout do své

vstupní investice. Náš návrh předkládáme mimo jiné proto, že Úřad vždy deklaroval, že není hlavním cílem výběrového řízení maximalizace příjmu pro státní rozpočet a naopak cíly výběrového řízení jsou podpora hospodářské soutěže a vytvoření podmínek pro případný vstup dalších subjektů na trh.

Námi navrhovaný scénář splátek je stejný, jaký byl umožněn vítězům výběrového řízení na UMTS kmitočty v roce 2001.

10. Drobné úpravy :

Navrhujeme doplnit v bodě 5.7.1 v třetí odrážce popisující podmínky smlouvy o národním roamingu na konec věty následující text : „za jednotku objemu dat, jednu SMS a pod. podle charakteru účtované služby.“

V bodě 3.4 písm. d) a f) je chybně uvedena odvolávka na kapitolu „0“.

11. Komentáře bez návrhu úprav :

Podporujeme ustanovení bodu 5.3.1 o možnosti započtení pokrytí 3G služby po podpisu smlouvy o národním roamingu na síti s využitím kmitočtů 2100 MHz. Ponechání celého procesu na obchodním jednání mezi stávajícími operátory a Oprávněnými zájemci o národní roaming považujeme za možné. Situace je v tomto případě zcela odlišná od národního roamingu na síti s využitím kmitočtů 800 MHz, kde je nutné zavést povinnost roamingu po celou dobu frekvenčních přidělů. Rozdíl u obou případů vidíme zejména v tom, že roaming na síti 2100 MHz poslouží rychlejšímu spuštění služby Oprávněných zájemců o roaming a případná nedohoda by vedla jen k pozdějšímu spuštění služeb Oprávněných zájemců. Naproti tomu absence národního roamingu na síti 800 MHz by pro Oprávněné zájemce znamenala konec jejich konkurenceschopnosti a rychlé vytlačení z trhu.

Ustanovení bodu 5.7.2 hodnotíme jako vyvážené. Časovou garanci závazku uzavřít velkoobchodní smlouvu považujeme za dostatečnou pro vytvoření situace na trhu, kdy budou vztahy mezi operátory a velkoobchodními partnery podléhat už jen obchodnímu jednání. Považujeme také za přijatelné ustanovení o způsobu stanovení ceny pro velkoobchodní nabídku. Situace je v tomto případě opět odlišná od národního roamingu na síti s využitím kmitočtů 800 MHz, kde je nezbytné stanovit roamingové poplatky před uskutečněním samotné aukce. Rozdíl vidíme v tom, že velkoobchodní partneri mají svobodnou volbu, zda smlouvu o přístupu uzavřou či nikoli. Naproti tomu Oprávněni zájemci o roaming vynaloží investice na koupi frekvencí a stavbu své sítě před tím, než budou moci smlouvu o národním roamingu uzavřít. Jejich vyjednávací možnosti tedy budou značně omezené.

V Ostravě dne 8. května 2012

Martin Šigut
předseda představenstva
Český telekomunikační klastr o.s.